

PROGRAM

WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

w ZESPOLE SZKOLNO – PRZEDSZKOLNYM

im. LITERATÓW DZIECIĘCYCH w Świbiu

rok szkolny 2022/23

STRUKTURA PROGRAMU WSDZ w Zespole Szkolno – Przedszkolnym w Świbiu

CZĘŚĆ I

1. Podstawy prawne
2. Cel główny
3. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym
4. Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole:

Oddziały przedszkolne

- A Cel preorientacji
- B Treści programowe
- C Warunki i sposoby realizacji

Oddziały nauczania wczesnoszkolnego w klasach I-III

- A Cel orientacji zawodowej
- B Treści programowe
- C Warunki i sposób realizacji

Oddziały w klasach IV-VI

- A Cel orientacji zawodowej
- B Treści programowe
- C Warunki i sposób realizacji

Nauczyciele

Rodzice

5. Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu WSDZ

CZĘŚĆ II

1. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą.

CZĘŚĆ III

1. Monitoring i ewaluacja WSDZ
2. Słownik pojęć

CZĘŚĆ I

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,

2. Cel główny

Celem doradztwa zawodowego jest wspieranie dzieci, uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy.

3. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji „Programu realizacji WSDZ”;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy/ nauczyciel koordynator doradztwa zawodowego w szkole: Martyna Kluge-Płaza

1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego.
2. Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.
3. Opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, „Programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego” oraz koordynacja jego realizacji.
4. Wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w „Programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego”.
5. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

Wychowawcy:

- ✓ określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- ✓ włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- ✓ wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- ✓ współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- ✓ współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- ✓ określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania
- ✓ z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- ✓ współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej
- ✓ i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- ✓ przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- ✓ prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- ✓ organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- ✓ współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie
- ✓ realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- ✓ określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- ✓ współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- ✓ włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- ✓ współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- ✓ włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- ✓ organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
- ✓ rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- ✓ wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- ✓ udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- ✓ współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- ✓ opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- ✓ włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole - pielęgniarka:

- ✓ współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- ✓ udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- ✓ organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

4. Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole:

Oddziały przedszkolne

A Cel preorientacji

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

B Treści programowe – cele szczegółowe

	Treści programowe	cele szczegółowe
	<u>Poznanie siebie</u>	<u>Dziecko:</u> ✓ określa, co lubi robić; ✓ podaje przykłady różnych zainteresowań; ✓ określa, co robi dobrze; ✓ podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
	<u>Świat zawodów i rynek pracy</u>	<u>Dziecko:</u> ✓ odgrywa różne role zawodowe w zabawie; ✓ podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby; ✓ wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;

		✓ podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; ✓ opowiada o sobie w grupie rówieśniczej
	<u>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</u>	<u>Dziecko:</u> ✓ nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej); ✓ nazywa czynności, których lubi się uczyć.
	<u>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</u>	<u>Dziecko:</u> ✓ opowiada, kim chciałoby zostać; ✓ na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu; ✓ podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

C Warunki i sposoby realizacji

Cele szczegółowe przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć wychowania przedszkolnego (w ramach realizacji podstawy programowej);
- b. podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej;
- c. podczas innych działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w oddziałach przedszkolnych w szkole i poza nią.

Oddziały nauczania wczesnoszkolnego, klasy I-III

A Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

B Treści programowe – cele szczegółowe

	Treści programowe	cele szczegółowe
	<u>Poznanie siebie</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; ✓ prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; ✓ podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; ✓ podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; ✓ podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
	<u>Świat zawodów i rynek pracy</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ odgrywa różne role zawodowe w zabawie; ✓ podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; ✓ opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach; ✓ omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; ✓ opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

		✓ posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
	<u>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; ✓ wskazuje treści, których lubi się uczyć; ✓ wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich
	<u>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; ✓ planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; ✓ próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą

C Warunki i sposób realizacji

Orientacja zawodowa w oddziałach klas I-III jest realizowana:

- podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- w ramach świetlicy szkolnej
- w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez:
 - ✓ **bieżącą pracę z uczniami** przez wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu prowadzoną przez nauczycieli, nauczycieli wychowawców i specjalistów;
 - ✓ **zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów** tj. pozostałe działania związane z doradztwem zawodowym realizowane w szkole i poza nią;
 - ✓ **zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.**

Oddziały klas IV-VI

A Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

B Treści programowe

	Treści programowe	cele szczegółowe
	<u>Poznawanie własnych zasobów</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; ✓ wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; ✓ podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość; ✓ prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców
	<u>Świat zawodów i rynek pracy</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; ✓ opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; ✓ podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; ✓ posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

		✓ wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.
	<u>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; ✓ wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć; ✓ samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy
	<u>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</u>	<u>Uczeń:</u> ✓ opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych; ✓ planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; ✓ próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

C Warunki i sposób realizacji

Orientacja zawodowa w oddziałach klas IV-VI jest realizowana:

- podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez:
 - ✓ **bieżącą pracę z uczniami** przez wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu prowadzoną przez nauczycieli, nauczycieli wychowawców i specjalistów;
 - ✓ **zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów** tj. pozostałe działania związane z doradztwem zawodowym realizowane w szkole i poza nią;

✓ zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

Rodzice

A Odbiorcami działań realizowanych w zakresie „Programu działań WSDZ” w szkole są również rodzice. Działania skierowane do rodziców są wyszczególnione w tabeli 1 zawierającej program realizacji działań WSDZ na rok szkolny 2020/21, sporządzone na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb.

Nauczyciele

A Odbiorcami działań realizowanych w zakresie „Programu działań WSDZ” w szkole są także nauczyciele. Działania skierowane do tej grupy odbiorców są wyszczególnione w tabeli 1 zawierającej program realizacji działań WSDZ na rok szkolny 2018/2019, sporządzone na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb.

5.Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu WSDZ

Skuteczna realizacja działań z doradztwa zawodowego w szkole wymaga przeprowadzenia diagnozy potrzeb uczniów, rodziców, nauczycieli, zasobów szkoły i sojuszników w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

A Metody diagnozy przyjęte w szkole:

- badanie ankietowe - ankieta diagnostyczna dla uczniów, rodziców, i nauczycieli
lub
- rozmowa z uczniami na lekcji wychowawczej
- rozmowa z rodzicami podczas spotkania z rodzicami
- rozmowa z nauczycielami podczas rady pedagogicznej
- diagnoza otoczenia społeczno-gospodarczego pod kątem kontynuowania i podjęcia współpracy

Decyzję, jakie metody diagnozy zostaną przyjęte, podejmuje szkoła.

CZĘŚĆ II

1. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą.

Wszystkie działania w zakresie współpracy z sojusznikami w ramach realizacji działań z doradztwa zawodowego uwzględniają specyfikę szkoły, jej potrzeby i możliwości, a także lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze.

Szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania.

Szczegółowe zapisy działań tabela 1.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pyskowicach.

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla uczniów
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego w ramach zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- prowadzenie spotkań z rodzicami.

Współpraca z lokalnymi regionalnymi pracodawcami zakresie:

- wycieczek zawodoznawczych;
- wizyt studyjnych;
- spotkań z uczniami;
- spotkań z właścicielami firm, jako przykładem ludzi, którzy odnieśli sukces zawodowy;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów o temat specyfiki pracy;
- w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową, bazę dydaktyczną szkoły.

CZĘŚĆ III

1. Monitoring i ewaluacja WSDZ

Za monitoring „Programu realizacji WSDZ” , odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy/nauczyciel koordynator doradztwa zawodowego w szkole , który na bieżąco monitoruje realizację działań i prowadzi rejestr uwag co do ich realizacji.

Ewaluacja „Programu realizacji WSDZ” w szkole prowadzona jest przez wyznaczony przez dyrektora zespół.

Przyjęte metody: analiza dokumentacji, badania ankietowe. Ewaluacja jest prowadzona co roku lub pod koniec cyklu kształcenia.

2. Słownik pojęć

- **Działania związane z doradztwem zawodowym** – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- **Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego** – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (*Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół* (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).
- **Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu** – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Ustawa Prawo oświatowe* art. 109.1. pkt 5 oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach* – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).
- **Preorientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
- **Orientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

- **Doradztwo zawodowe** – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.
- **Uczeń** – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej).
- **Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ)** – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.